

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 „
Negyed évre	3 „
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre 2 K.	

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Kézírások, levelek, előfizetési pénzek Vigkedvű Mihály-utca 15. sz. alá küldendők.

HIRDETÉSEKET ÁTVESZ A VÁROSI NYOMDA MŰVEZETŐI HIVATALA.

PETŐFI SÁNDOR.

A „Debreczeni Szemle” számára írta **Herezegh Ferenc.**

Azzal tisztában vagyunk, hogy minden becsületes magyar politikának ezer esztendő óta ugyanegy a végső célja: a honfoglalás munkájának folytatása és betetőzése. A célt illetőleg egyet értünk valamennyien. Nem értünk azonban egyet a célhoz vezető utakat illetőleg. Egyikünk talán tuskön-bokron át szeretne rohanni, a másik talán kerülő utakon lappangva haladni.

Hogy kié az igazság, azt majd megmondja a jövő század krónikása. Nekünk azonban jó volna, ha időközönként eszünkbe vennők, hogy egy igazság után szomjazunk valamennyien. És jó volna, ha villongásaink közepett megemlékeznénk róla, hogy háboruink testvérharcok, melyekkel egy közös anya gyermekei pusztítják egymást.

A magunkbaszállásra alkalmas nap a mai, midőn március enyhe fuvallata csap a szívünkbe és midőn a természet ébredése a nemzet újjászületésének tavaszi csodáját juttatja eszünkbe.

Némuljon el ma minden viszály és üljük meg az emlékezés s a reménykedés ünnepét. Nem ülhetjük meg méltóbban, mintha képzeletünkkel elzarándokolunk nemzeti életünknek semleges hegycsucsaira, melyek föléje emelkednek a hétköznapi élet zajának és párájának. Ott van a minden hiten levő magyarok közös szentélyük, a nemzeti ideálok temploma.

Sok hadverő hős emlékével találkozunk ott. De hová lettek a diadalmas hadseregek, melyeket vezettek? Hová lettek az országok és erős várak, melyeket meghódítottak? Hová a gazdag préda, melyet az ellenségen vettek? Minden elpusztult, elveszett, rombadőlt, elkallódott. Annyi véren szerzett dicsőségből egy pár tépett zászló, néhány rozsdás fegyver maradt meg muzeumainkban; egy harcriadó vissz-

hangja, néhány édesen bus emlék a szívünkben. Amit karddal-kopjával szereztek őseink, az elveszett; de megmaradt minden, mit tollal hódítottak. A kulturális erősségek, melyeket gondolkozóink építettek, megvívhatatlan fellegvárai a magyarságnak. A nemzeti öntudat zászlóját, melyet költőink bontottak ki az országban, millió szurony nem tudja többé porba dönteni. A dicsőség sarcát, melyet művészeink hordtak össze a nemzet kincstárába, semmiféle hódító nem fogja elrabolni.

Ugy hiszem, nincs ország a világon, hol az irodalom oly nemzetfentartó és nemzeterősítő hivatást töltött volna be, mint nálunk. Írók ébresztették fel az élőhalott nemzetet. Írók idézték emlékébe a nemzetnek a magyar voltát. És az elnyomatás hosszú éjjelén írók melengették, vigasztalták a nemzetet.

De soha még költő nem volt annyira egy a nemzetével, mint Petőfi Sándor. Az ő ifju vérében az egész nemzet nyugtalan tettvágya tüzelt. Az ő hangján a magyar föld szólalt meg, meglepő, új, művésziesen merész és még is egyszerű, ősrégi, a dajkadalokból ismert akkordokban. Az ő rövid és tündöklő pályafutása a magyar szabadságharc allegóriája. S ha ma bejárjuk az Alföldet, az aranykalással ékes rónatáj fölött, az égen uszó rózsá-felhők alatt, Petőfi költészetének örök szimfóniája cseng felénk.

Szint úgy érzem, hogy megbántom emléket, ha költőnek nevezem. A nemzet többnek tekinti. Saját ifjukora egy gyönyörű és szivertépően szomorú emléket tiszteli benne. Hiszen egész élete, a szabadság legendás bajnokának élete, egy felségesen szép, tüzes és dallamos Petőfi-vers.

A nemzeti ébredés napjának évfordulója első sorban az irodalom ünnepe. Az irodalom nem ünnepelhet méltóbban, mintha fejet és zászlót hajt a költők költője, Petőfi Sándor emléke előtt.

A gróf naplója.

A „Debreczeni Szemle“ számára írta **Bródy Miksa**.

A fejedelem, amint ezt a preszióz modoru és minden csepp véreig esztétikus udvarmester memoirjaiból husz-harminc év mulva olvasni fogjuk, egész éven át vadászgatott. XXXVI. Fülöp Mária Keresztély ugyanis a világ minden multságának tetejébe helyezte a vadászást, — még az asszonyoknak is, akik a legősibb időkől az elpongyolódott eminizmus korszakáig és nyilván azon tul is, a multságok rendjéhez tartoznak.

Az udvarmester, aki maga is feduális főur volt, minden este lányos fehér kézzel írta be naplójába :

„A fejedelem hajnali öt órákor kelt föl ágyából ; gyorsan megreggelizett ; majd negyedórai áhítatoskodás után a kápolnában, hat órákor kíséretével Sans Souci parkjába kocsizott a felhajtott vadkan elejtése céljából. Mária Renata fejedelemasszony délben kikocsizott a városba, meglátogatta a Szent Igazság kórházát, amelynek betegei közt háromnegyed óráig időzött“.

Az aranycsattos fókabőr kötésű könyv fedelén ez a felírás volt olvasható :

„Gróf Silvain udvarmester titkos naplója“.

A grófnak fogjuk valaha köszönhetni, hogy az udvari élet eme rejtelmi előtt kitarul a diszkrét kapu ; a lélekbuvárok e memorieokon keresztül merülnek majd el a tőlük olyan távol lévő alakok karakterébe ; a statisztikai hivatal ebből a naplóból fogja megállapítani a herceg által naponként lepuskázott vadkanok és nyulak számát ; regényírók az aranycsattos könyv lapjairól fogják elolvasni az udvari társalgás módját és a korfestők onnan lesik majd le elmúlt divatok színes pompázatát.

„A fejedelem hajnali öt órákor már talpon volt... a hercegasszony kikocsizott“...

Silvain valóban finoman strukturázott kedélylény volt. Ábrándozó, mint azok a sápadt arcu, szép nagy szemű, a semmibe tekintő, szomoru mosolygásu gyermekek, amilyenek már tíz éves korukban eltompult agyvelővel járkálnak finom szanatóriumok kertjében és transcendentális bölcseséget sejtetnek a maguk örökös némaságában és örökös kretén mosolygásukban. Homlokán már harminc éves korában kék erek cikornyás rajza látszott, akár csak aggastyánoknál, akiket a halál építő munkásai meszes malterükkel már megoldoztak. Az orra vére minduntalan megeredt, mert az álmos sejtek riadtan tépték szét önmagukat, valahányszor a felmagasztalt szivből csak kissé szilajabban törtetett elő a halovány vérfolyó.

A gróf nem is sejtette, hogy az ő titkos naplójának titkozatosága a saját szemérmességén bukott meg és azon, hogy diplomáciai, politikai és üzleti titkokat nem is tudott meg ; a szerelmi titkokat pedig végtelen lojalitásával és diszkrétójával még a saját lelke álmaira sem merte bízni, nehogy a naplójára.

Ez ellen a velszületett finomsága ellen csak egyszer vétkezett. Este volt ; a hercegi parkban jázmin- és orgonapárolgás kábitotta el a fekete-rigókat ; az aranytollu pávák álmosan fektették fejüket egymásra ; az ezüstösen pontozott fácánok megálltak a tó partján és ámulva nézték a viz zöld olajában uszkáló fehér holdtányért. A gróf el volt ragadtatva ettől a képtől, mely pedig nem volt sokkal

finomabb egy rokokó-korbéli rossz olajnyomatnál. És romantikában megfőzve támolgott a porkavicsos utakon odáig, ahol a park fái egymásba szívták lombjaikat, hogy soha napsugár az alattuk élő bokrokat és bozótokat ne érje. Ebben a sűrűben nem igen szokott lenni senki ; a gróf mégis hangokat hallott ki belőle. A fejedelemasszony hangját.

És még valakiét ; hogy kiét, azt nem tudta kitalálni. De férfi hang volt ; szerelmes és tiszteletlen.

Silvain hazarohant ; a szobájába futott és hangosan, hogy a falak is meghallották, így sóhajtott fel :

— Mindenkiel megcsalja az urát ! Csak én...

Tovább nem sóhajtott, hanem a fejével neki-dőlt egy hársnyos karosszéknek és sirt.

Nem is csodálkozni való, ha Silvain szerelmes volt Mária Renata hercegasszonyba. Csodás nő volt, dédunokája valamelyik német császárnak és az ősi vér halványsárga szeplőkben ütött ki arcán. Magasra termett s míg felső teste a derekától karcsu volt, csipőjétől kezdve lefelé krinolinszerűen szélesedett ki minden ruha rajta. A német faj legszebb sajátságai uralkodó vonás voltak benne : típusa volt az anyaságnak, a férjét imádta és öt gyermeket szült neki. Valójában neki szülte őket a trónörökös-től kezdve a legkisebb hercegig ; de míg a legidősebbeknek igazi apja a fejedelem hadsegéde volt, a második a változatosság kedvéért már a kabinetiroda főnökéhez hasonlított ; a harmadik szakasztott mása volt a bajor katonai attasénak ; a negyedik szülést egy magyar báró váratlan megjelenése előzte meg a fővárosban ; végül a legkisebbet, aki lányka volt, a hercegasszony gyóntatóatyjával hozta összefüggésbe az udvari pletyka.

Silvain mindezekről tudott, sőt valójában többet is tudott másoknál ; mert udvarmesteri hivatásánál fogva kötelessége volt tudomást szerezni mindenről ami a hercegi udvarban esemény volt. Az emberi lélek csodálatos szerkezeténél fogva épp ezekért imádta a hercegasszonyt. Kezdetben — vagyis a hadsegéd-korszakban — csak a lojalitását, fejedelemhűségét sebezte a szép asszony viselkedése, — de épp ebben az önsanyargatásban vesztette el a józanságát ; a példa vonzotta ; dühöngött benne az asszonyéhség ; a magyar báró korában már szerelmes volt és a gyóntató pátert a féltékenység dühével szerette volna két fehér kezével megfojtani.

Közben, — ez akkor volt, amikor még nem helyezték el a bajor katonai attasét, — azt a meg-gondolatlanságot követte el, hogy egy este, amikor udvari ügyekben felkereste a fejedelemnőt és a nagyasszonyt egyedül találta lakosztályában, leborult előtte és rettenetesen forró homlokát oda-szorította a hercegnő széles és hosszú lakkcipőjéhez.

Őrütl szavakat sugdosott ; olyan mondatokat, melyek legkevésbé sem feleltek meg precizitásának és amelyeket mondattani szerkezeti hiányosságuk miatt sem irt volna be naplójába ! Például alany nem volt egy mondatban, melyben állítmány kettő is volt és fordítva...

A hercegasszony szomoru volt és sápadt. Csak ennyit mondott :

— Gróf ! Sosem hittem volna, hogy ennyire megfélemedezik arról a hűségről, mellyel ez ország uralkodójának tartozik !

A gróf kitámolygott a szobából és sebzett szívvvel írta be este a naplójába : „A hercegasszony ma a Szent Ilona gyermekvédő otthont látogatta

*Zeng a nóta, a szemünk sugárzó,
Zúg az ének végig a boldog hazán;
Jaj a háznak, amelyen nincs zászló;
Csörömpöl az ablak akkor igazán.
A köznapí rongyot televarrjuk himmel:
A korcsmai cégér kegyeletel mimel;
Hentes boltja előtt, nézd, ha elhaladsz,
Nemzeti szalaggal ékes a malac.*

*Ha ilyenkor állok a piacon,
Messziről virít rám a sok cifraság.
Szégyenemben szinte ég az arcom:
Nemzeti szín korcol költnek a kofák,
Mind nemzeti színű a hajadon-párta,
A pecér kalapján nemzeti kokárda,
Nemzeti szint lengel szarván az ökör —
S ne szoruljon ettől össze az ököl?*

*A magasztos, drága, büszke jelkép
Igy az utca sodrán lassan elkopik;
Léha játék lesz, mi hősök lelkét
Vitte a halátos csatasíkokig!
A nemzeti szentség tarka dívatcikk ma;
Festett honi kellék a hatalmas szikla,
Melyről egy rekedt hang böszülten szaval
Eszteendőre ép úgy, mint lavaly.*

Nemo.

*

= **Március 15.** Ilyenkor tavaszfele, a virággal együtt az emberiség lelke nyílik; napfény borítja be és megérinti és uralja az ibolya illata, a hóvirág szüziesség. Fuvallat lebeg keresztül rajta: megtisztul és hisszük a szépet, érezzük a gyönyört. Ilyenkor tavasz fele, azután mikor már minden jó és nemes és a lelkünk fogékony, mint a bimbó a nap-sugár csókjára: ekkor, ebben az időben, ifjak jönnek felénk, járnak körülöttünk... A bajszuk most ütközik, nagyja csupasz képü, de gyerekarcukon az egész férfiak jellege; az árnyéktól, mely ábrázatokra borul, a szemek fényességétől, lobogó tüztől; közénk vegyülnek, szívünk nagyokat dobban, ernyedte idegeink ébrednek, agyunkban heves cikkázás, szikrázó gondolatok támadnak; mert ők, akik az elménket magukhoz vonják, a keblünkben indulatvihart támasztanak: a márciusi ifjak... Pedig nagyon tudjuk, hogy a halál nagyrésztét letarolta; az itt maradt: aggastyán, törődött öreg — és még is, ha jön március hava és megcsap bennünket a természet forradalmi, új alakulást ígérő szellője, megnyílnak a sirok, ifjak szállanak ki belőle, üde arccal, acélos lélekkel; az öreg test, melyet hétköznapi közönséges szemmel meg is bámulunk, lehullajtja magáról a félszáz esztendő és diadalmas ifjuságukban, az élők, a halottak újra fölvonulnak a lelki szemek előtt, mint akkor, március idusán... A história fiataljai ezek, akik örökké ifjan maradnak; akiknek élete folytonos, mint az idők végtelensége...

*

Debreczen fejlődése. Ime megkezdik a mai napon az ingyen kórházi rendelést is. És még mondjuk, hogy Debreczen nem halad, hiába is tartják ezt a haladást sokan *károsan rohamosnak*. Hogy az anyagi terhek egyre szaporodnak s hogy unokáinkra adóságokat hagyunk: emiatt fáj a fejük sokaknak. De vajjon, ha unokáinkat megkérdeznék az aggodalmaskodók, hogy vajjon akarnak-e teljes pótadó mentességet, villamos világítás, villamos vasut, vízvezeték, csatornázás, kórház stb. nélkül, ama majdan

igazán modernül művelt emberek, vajjon nem-e azt felelnék, hogy csak inkább emelkedjék néhány perccel a közköltő, de legyen Debreczen igazán művelt egészséges város, ne emberállatot nevelő falu, egészségtelen bacillus-fészek. A debreczeni közkórház új korszakának nyitányában első akkord az ingyenes rendelésről szóló hír. Szociális, de közegészségügyi szempontokból hatalmas lépés ez — előre, dr. Kenézy Gyula főorvos jóvoltából s hiába is kapálódznak Szentessy Jánosék a Hortobágy jövedelmezőbbé tétele ellen, az ilyen intézményekre pénz kell s ha a Hortobágy — az állattenyésztés kára nélkül — valamely módon jobban kihasználható, mint most, ki kell használni. Mert nagyobb szükség van a szegény ember unokáinak a lelki műveltségre, testi jólétre, mint a Szentessy Jánosék unokáinak a milliókra.

*

× **A kómikus tragédiája.** Az élet csupa kis apró tragédiából áll. Ugyan ki gondolta volna, hogy a *Leányvásár* fürgelábu Frici-je, aki még 11 óra felé is maga volt a megtettesült jókedv, alig másfél óra múlva belelő a szívébe egy cseresznyemagnyi ólomdarabot, hogy örökre elnémuljon annak dobogása. Szinte azt gondolná az ember, hogy vagy a jó kedve volt tettett, vagy az életunalma. Pedig dehogya is volt tettett egyik is. De hát a mai kor betegleki embereit éppen ez a folytonos kedélyváltozás jellemzi a legjobban. Hogy a mennydörgős mennykü üssön bele ebbe a nyavalyás neuraszténias korszakba. A mai ember tulfínoman érző idegszájai miatt féktelen a mi örömünk, bánatunk egyaránt s dehogya is tudjuk kellőképpen egyensúlyozni az érzéseinket. A kétségbeesett kómikus esete miatt még az asszonyt sem vádolhatjuk. Hiszen a mai kor asszonya az is. Talán mert a szabóné elhozta a ruháját, vagy mert a plörözös kalapjára ráfeküdt az angora-macskája, dühös lett. Éktelenül és féktelenül dühös s e miatt meghasonlott nemesak magával, de az egész világgal s ebben a világban férjével is, akinek goromba táviratot küldött. Az pedig fogta a revolverét s a harmadik felvonás után, mikor mindenki az ő zajos, szép sikereiről beszélt otthon a hideg sonka és meleg tea mellett, haláraszántan fogott fegyvert maga ellen. Másnap azután futott az asszony a férje betegágyához s éppen olyan igaz könnyekkel siratta, mint amilyen őszinte volt az az elhatározása, hogy soha sem áll szóba többé a férjével. És most már a kómikus is épp olyan életörömmel fogadta a rá virradó napot, mint amilyen életunalommal kereste előbb az örök éjszakát. Mert Reviczky Gyula, az ideges, modernkor első modern ideges-költője, jól választotta e kor jellemző jellegéül: *A világ csak hangulat.*

*

(!!) **Halálra ítélték** ismét a héten egy gyilkost, tizenkét órával később pedig bitófára huzott fel egy másikat Bali Mihály, akinek a foglalkozásánál már hallottunk esztétikusabb mesterséget, sőt jövedelmezőbbet is, dacára annak, hogy ő épen úgy féláru vasuti jeggyel utazik az állam vonatján, akár a koronaüggyész ur. Persze az újságok tele voltak a halálraítéltek apró kis ügyeivel, egészen addig, hogy vajjon hozentrágert viselt-e a delikvens, vagy kócmadzagot s hogy sárgarépát evett-e utoljára, vagy töltött káposztát. Hát igazán itt lenne már az ideje, hogy, ha már nem is küszöböli ki az igazságszolgáltatás a hóhérkodást ítélkezéseiből, legalább is a nyilvánosság teljes kizárásával, teljes titokban hajtsa végre az akasztást s csak azután publikálja

hivatalos kommunikében, elrettentő példaképen. De így bizony a törvény szellemének egyáltalán nem felel meg, hogy, mint a velszi hercegnek, úgy írják le a Regulák, Benesek toalettjeit az ujságok, hogy Auffenberg, meg Tisza István dolgairól nem emlékeznek meg tizedrésznyi terjedelemben sem, mint a Benes memoárjáról s hogy valóságos „bűnügyi primadonna“ kultusszal vonják körül a degenerált emberállatok semmisségeit. Megtörtént, ilyen körülmények közt, hogy mikor egy apa megkérdezte a fiát, hogy mi szeretne lenni, azt felelte, hogy: Regula.

*
= **Csend-lap.** Csitt, erről csak halkán lehet beszélni. . . Nem tréfa, hanem komoly, fontoskodó német valóság, melyet pár pfennigért akárki megvehet Münchenben. Mert jegyezzük meg, német földön, németek kezén minden egészséges eszme rendszerré merevül, smokkságba bicsaklik és hülyeséggé torzul. A newyorkiak egészséges ötlete is, mely az utcalármát akarta elnyomni. Amerikaiasan. Praktikusán. Rövid és szigorú rendeletekkel. A németek azonban most egy egyházközséget alapítanak a csend tiszteltetére. Csend-apostolok és csend-elnökök szónokolnak, csend-lapok izgatnak és ezerszám szaporodnak a német csend-smokkok, akik a kék lobogót tüzik ki eszméjük ormára, kétségtelenül azért, mert a halk kék szín nem lármáz, nem ordít és nem csörömpöl. A berlini ember már nem is csodálkozik, ha hozzá lép egy ifju s az emberiség haladása érdekében felszólítja, hogy ne kopogjon a járdán. A „Lábujjhegyen“ és a „Csitt“ társaság évjáradékot tűz ki az ügyes villamoskalauznak. Tervbe vette, hogy a csinján hajtó kocsisokat is jutalmazza. Csend-üléseket tart, csend-ankétot, csend-propagandát. Mindez a csend-lapból tűnik ki. Ennek pedig az az eredménye, hogy New-Éorkban már csend van, Berlinben még nagyobb a láрма, minthogy ott a csend-smokkok is segítenek a zajongásban. Mennyi zaj — egy kis csendért.

*
× **A diplomata feljegyzései.** Egy orosz diplomata viszonyt kezdett egy gyönyörű szép orosz leánnyal. Nálunk az ilyen viszonyok azzal végződnek, hogy becsuknak egy bábát, meg egy orvost. Oroszországban ez is másként van. Ott a leány ellopta a diplomata feljegyzéseit s aztán megszökött az imádójától. — Nálunk ezt is másképpen csinálják. A mi szépeink értékesebb holmikra utaznak, s ha már lopnak, nem a feljegyzéseket, de a pénztárcákat viszik el. Dehát az orosz némberek ostobák, s ha valami, úgy ez is igazolja, hogy még nem értek meg az alkotmányra. A kisasszonyt különben hamarosan kézrekerítik, mert a diplomata tizezer rubelt ígér annak, aki előteremti a feljegyzéseket. Tizezer rubel nagy pénz s egy diplomata feljegyzései nem képviselnek akkora értéket, hogy többre becsülnék, mint tizezer rubelt. Már az a körülmény, hogy a diplomata oly nagyon fél feljegyzéseinek nyilvánosságra hozatalától, csak azt igazolja, hogy nem a feljegyzéseket, de a saját jóhírét akarja megmenteni. És meglátják, hogy soha annyi diplomata-jegyzőkönyv még nem volt forgalomban, mint most. Egyre-másra gyártják majd az apokrif feljegyzéseket s ezekkel a szemenszedett ostobaságokkal akarják megszarolni a diplomatát. És a sok apokrif jegyzék között egy se lesz, mely az eredeti jegyzeteket megközelitené. Mindenben több bölcsesség lesz, mint a diplomata feljegyzéseiben. Hogy mi ezt honnan tudjuk? Megcsalt szeretők csak olyan jegyzeteket lopnak el, amelyekkel kompromittálhatják az embert.

—(**Medvevadászat.** Amint egy három és fél hasábos kompressz petit tudósításból olvashattuk a héten az egyik pesti hirlapban, egy tizenöt éves fiatal gróf a minap Gömör megyében medvékre vadászott és ez alkalommal vadásszá is avattatott. Bő és kellemes leírásban olvashattuk, hogy a fiatal grófit ősi vadász-szokás szerint hogyan avatták fel vékony mogyorófacákkal illetékes helyen vadásszá. Én értem ugyan, hogy a hetedik gimnáziumba járó gróf jobban szereti a Browning-puskát forgatni, mint a Télyf-puskát és azt is értem, hogy a papája ezt a vadász-alkalmat használja arra, hogy a fiatal gróf neveléséhez az alapot megrakja, de nem értem, mi szükségük lehetett ebben a dologban, ami elvégre is családi ügy, arra, hogy a sajtóban megírassák. A sajtó aligha való arra, hogy ilyesfajta örvendetes eseményeket is publikáljon, pláne három és fél hasábon. Hacsak az nem volt a cél, hogy a kis gróf osztálytársai pukkadozzanak a dühtől. Ami viszont nem egészen bizonyos, mert nem lehet tudni, hogy nincs-e önekik is elegendő uzsonnapénzüik arra, hogy medvékre vadásszanak és effajta örömeiket szerezzenek meg maguknak.

*
— **Egy szomorú emlékü ügynek epilógusa** az a valókereset, mely most lett beadva a linzi törvényszékhez. Az elválasztást kérő fél az asszony, Hofrichter né, a másik házastárs a ciankális főhadnagy. S mi még érdekesebbé teszi ezt a szomorú érdekességben bővelkedő ügyet, az, hogy az asszony valóokul nem a bűntényben való részességet említi meg valókeresetében, de férje hűtlenségét. Azért akar tőle elválni, mert mig szabadlábon volt, állandóan csalta őt. Pedig ez teljesen felesleges volt, hiszen az a dolog, mi a börtönbe juttatta s melyről tudott az egész világ, maga is elegendő lett volna az elválasztáshoz. Felesleges volt hát még egy olyan váddal illetni, mely azt a kis rokonszenvet is, mellyel még viseltetünk Hofrichter iránt, leszaggatja róla. Mert az ismert büne, legyen bármily rettenetes is, még is csak engedett egy kis mentéséget számára. A szenvedély, a tulhajtott érvényesülési vágy valahogy megmagyarázza. De ez utóbbi már nem engedi menteni. Felesleges vád s amellettt kegyetlen is. Megfosztja egyedüli vigasztól azt a börtönben sinlődő rabot. Eddig remélt, hátha kiszabadul valamikor. És ha kiszabadul, lesz legalább egy ember, ki nem fordul el tőle, ki várni fogja. Már most az sem lesz. Pedig annak az asszonynak is glóriát vont volna a feje fölé türeése az ura szenvedésének, mig ez utóbbi tette, hasztalan választja el a törvény, még sem mossa le róla a kegyetlenség vádját.

*
( ) **Andrényi pezsgő.** Hiába, csak a süket nem hallja és a vak nem látja a magyar ipar igazán rohamos haladását. Hol állunk például ma a pezsgőgyártás terén, amaz időkhöz képest, mikor a Törley-gyár megkezdte egy kis pincehelyiségben a magyar pezsgő gyártását s az öreg Gundel bácsi, a régi Szikszay helyén levő étteremben kibontotta vendégeinek az első 6 üveg pezsgő-bort, mint *szenzációt*. Ma a magyar pezsgő vetekedik akármelyik külföldi pezsgővel s csak előítéletes feltevés az, hogy például a francia pezsgő jobb, mint bármelyik magyar pezsgő. De hogy jobb, csak drágább és nagyon jól tudják vendéglőseink, hogy mért nem szállítják le az árát. Mert akkor a kutyának se kellene, lévén a magyar pezsgők mindenike olyan jó. Most a debreceni vendéglős és kávé-bálon bevonult egy új pezsgő a helyi

fogyasztásba, az Andrényi pezsgő. Száz üveg került felbontás alá, az aradi gyár jóvialis tulajdonosa, Krémer József személyes asszisztálása mellett. Mondanunk sem kell, hogy a kitünő pezsgő azóta keresett itala a kávéházi közönségnek.

— *Löbl Gyula és Társa* látszerész és fényképészeti szaküzlete Piac-u. 63. szám. Telefon szám 869.

Györgyike drága gyermek.

(Színmű 3 felvonásban. Irta **Szomory Drzső**. Bemutató előadása a debreczeni színházban március 18-án.)

E héten a debreczeni színház a komoly muzsa szolgálatába szegődik néhány estére s a magyar társadalmi életből vett középfajú drámának egy érdekes termékét mutatja be. A szerzője *Szomory Dezső*, akitől a Nemzeti színház már több darabot adott. Első munkája egy egyfelvonásos dramolett volt, tele komor hangulattal. Második szindarabja Mária Teréziának historiáját dramatizálta. A harmadik, „A rajongó Bolzay-leány”, a jelenkori magyar társadalmi életbe markolt, de kevesett fogott. Cselekménye egy kissé konfuzus volt s azért nem maradhatott sokáig műsoron.

Most bemutatott új drámája, „Györgyike drága gyermek”, igen nagy haladás a szerző írói pályáján eddigi munkáival szemben. Komoly irodalmi munka, amellyel érdemes behatóan foglalkozni s amely ki is állja a kritikát. Mindenekelőtt nagyon érdekes az a milieu, amelybe Szomory bevezet bennünket. Egy darab igazi életet mutat be, melynek meglátásához van éles szeme és megrajzolásához festői paletta minden találó színével rendelkezik. Ha egy-két lélektani hibát el nem követ és színpadi technikája a darab minden felvonásában egyforma lett volna, szinte tökéletes volna munkája.

Igy azonban teljes dicséret csak az első képet illeti meg. Oly gyönyörűen írta ezt meg, oly genialitással csinálta meg a dráma expozícióját, hogy azt bármely külföldi mester magára vállalhatná. De olyan nagy és nehéz problémát állított fel Szomory, amelynek tökéletes megoldásához a Bernstein technikájára s egyszersmind a Bataille szívére volna szükség. Csak természetesen lehet tehát tekinteni, ha a fiatalabb magyar szerző nem tudott ezzel a nehéz feladattal minden részletében sikerrel megbirkózni és az első kép sikerült expozíciója után apró pszichológiai hibákkal és technikai bukdácsolással, de egyszersmind sok szép részlettel jut el a végső megoldáshoz, amely egy kissé regényszerű ugyan, de az utolsó jelenetek ismét drámai magaslatra emelkednek. S a megoldás újszerűsége meglep, bár a polgári gondolkodásuakat bántani fogja a könnyű erkölcsi felfogás, mely diadalt arat minden konvenció ellenére s mely végre is a csunya életben gyakoribb, mint az erkölcs diadala.

Az erőltetett cím, „Györgyike drága gyermek”, nem fődí teljesen a darabot, mert a dráma mindenestre komolyabb és értékesebb, mint a címe. Az a Györgyike, akit a család drága gyermeknek nevez,

egy színésziskolai növendék, leánya egy Mikár nevű, könnyüvérű, svihák, kártyás embernek. Van egy Anna nevű idősebb leány a familiában, aki a nyomorból nehéz munkával küzdötte fel magát s doktori oklevelet szerzett. Van továbbá egy Stefi nevű gyerekleány. A család szemefénye azonban Györgyike, a színinövendék, már csak azért is, mert megtetszett egy Hübner nevű bécsi milliomos gyárosnak, aki feleségül akarja venni.

Az egész családdal az első felvonásban egy bécsi szállodában ismerkedünk meg. Ide jönnek fel már Hübner pénzen az esküvő előtt két nappal. Igen jó figura a mama, aki boldog, hogy leánya jó partit csinál s ezáltal az egész családot megmenti a nyomortól. Hübnerbe tulajdonképpen az idősebb leány, Anna, szerelmes, de a tisztességes leány komoly érzését senki sem veszi észre. Györgyike pedig szerelmes egy színinövendék társába, Tersánszky Lászlóba, aki a híres drámai művésznőnek, Tersánszky Mária-nak fia.

Az egész társaságnak ügyes bemutatása után a szerző rögtön megcsinálja a drámai bonyodalmat. Titokban Bécsbe jött a szerelmes színinövendék is s az egyedül otthonmaradt Györgyikét csábítja, hogy hagyja el a gazdag vőlegényét és maradjon a színi pályán, amelyen dicsőségben és szerelemben egyesülni fognak. A fiatal szíriészgyerek szerelmes szavalása elkábítja a leányt, akiben egyébként már is feltámadt a gazdagság és fény utáni vágy, nyakába borul szerelmesének és beereszti szobájába.

Ebből áll az első felvonás első képe, mely a darabnak legsikerültebb része. Midőn ismét fölmege a függöny, egymás után térnek vissza a hotelszobába Anna, az idősebb nővér és az aya. Anna kétségbeesve veszi észre, hogy nővére szobájában bent van Tersánszky. Anyját kituszkolja a szobából s bekiált nővéreinek, hogy eressze ki szeretőjét. Erre lecsavarja a villamos lámpát s távozik a színről. Midőn azonban Tersánszky a sötét szobán keresztül ki akarna menni, visszatér az anya s meglátja a divánon kiürített táskáját, amelyből a pénz és ékszert Györgyike odaadta szeretőjének. Erre rendőrt kiabál s a pincér kint a lépcsőházban el is fogatja a fiatal embert. Az anya ezután drámai jelenetet csinál a leányával s közben fel is pofozza. Itt már a drámai akció a rendőri elfogatással kissé közönséges lesz.

A második felvonás az olasz tavak mellett, egy kis városkában, Pallanzában, játszódik le. Két hete nászuton van Hübner feleségével, Györgyikével. Megtudjuk ugyanis közben az ideérkező anyától is, hogy a színinövendéket addig fogva tarttatta a rendőrségnél, míg Hübner elvette Györgyikét, azután a lopási vádat visszavonta ellene. A milliomos gyáros nagyon szerelmes feleségébe s az érzéki szerelem legboldogabb napjait éli. Györgyike azonban idegen, mert boldogtalan s különösen izgatja az, hogy nem tudja, mi történt szeretőjével, a színinövendékkal. Ezért hivatja magához anyját s ezzel folytatott nagy jelenete után elhatározza, hogy bevallja vétkeit urának.

A fiatal asszonynak ez a cselekedete ellentétben áll egy kissé lelki világának és érzelmeinek ama megváltoztatásával, amelyben már az utolsó felvonásban bemutatja őt a szerző. Amíg ugyanis a második felvonásban a mézeshetek alatt minden ok nélkül őrjöng és elárulja férje előtt multját, addig az utolsó felvonásban már szinte szerelmes a férjébe és kiutasítja az első szeretőjét. De egy új szeretőnek már egy évi határidőre reményt nyújt.

Abban igaza van a szerzőnek, hogy az élet nagyjában ilyen léha és csunya; az apró kis színipatkány, aki könnyelműen és ostobán odadobja magát az első kollegájának, aztán véletlen szerencséből kap egy tisztességes milliomos férjet, az nem nagyon tudja magát annyira megbecsülni, hogy a harmadik fölvonásnál már befejezze drámáját és szeretőinek sorozatát, de viszont az ilyen pszichológiai proceduráknak leírása inkább regénybe való és nehéz azt drámában, ahol csak cselekedeteket látunk, indokoltá tenni.

A legnagyobb hibája azonban ott van a darabnak ahol a férjnek karakterét a második felvonás közepén derékbatöri. Amikor ugyanis a mézeshetek alatt szemébe mondja a fiatal asszony férjének, hogy a nászéjszaka előtt megcsalta; akkor minden jóra való, tisztességes ember az első pillanatban legalább is meg akarja fojtani a feleségét. Mert az erkölcs és a becsületérzés önkéntelenül is kitör mindenkiből. Később azután az érzéki szerelem a legtöbbször elnyom minden erkölcsöt és becsületérzést. A szerző azonban olyan erkölcstelennek festi a férjet, hogy ez minden megütközés- és fájdalomnak, szégyenérzetnek vagy dühnek minden érzése nélkül rögtön ölegeti a feleségét és csókkal akarja betömni azt a nagy drámai ürt, amely e pillanatban férj és feleség között tátong. Ebben a percben elveszti a férj a közönség előtt minden érdekességét s ilyen ember nem is méltó arra, hogy az utolsó felvonásban már megszeresse a felesége.

Ezen lélektani kizökkenés után jutunk el a harmadik fölvonásba, amelyben a szerző ismét mesteri tollal tudja megrajzolni azt a nagyvilági nőt, amivé a kis színipatkány átváltozott. Az a jelenet, amelyben az üres revolverrel fenyegetődző színészt leszereli s a férjéhez utasítja, hogy az majd ad neki pénzt vagy állást, igazán mesteri tollal van megírva. A darabot itt be is lehet fejezni. Az a jelenet, amiben az asszony egy esztendő múltán kilátásba helyezi egy fiatal tengerészkadétnek, hogy — n ki szeretője lesz, már fölöslegesen cinikus erkölcstelenség színében tünteti föl a drámai hősnőt.

Egy-két karakternek lélektani hibája, a cselekménynek bizonytalansága mellett is azonban sikert biztosítottak a darabnak jó tulajdonságai s a hatást növelte egy pár igen jól megrajzolt epizódalak, különösen az apának és anyának alakja.

Az előadásról közelebb.

A Telegdy—Kovács ezer koronás színműpályázat fölött e héten döntött a Csokonai-kör. 25 pályamunkát olvastak végig október óta a kör lelki-ösmeretes bírálói: Szávay Gyula, Kardos Albert dr., Sárvány Lőrinc és Thury Elemér. Négy-öt pályaműtől eltekintve, a többi nem állotta ki a kritika tűzpróbáját, beleolvadt a semmiségbe. Az öt közül határozott irodalmi értékű s színszerűség szempontjából is kiváló a *Nemzetes asszony* c. vígjáték, mely nemcsak érdemes az ezer koronás pályadíjra, hanem méltó minden tekintetben a nagy művészi multtal bíró debreczeni színház repertoírjához és a

Csokonai-kör előkelő prestízséhez is, miután az ez évi eredmény után bizton remélhetjük, hogy kiváló íróink is részt fognak venni a kör további versenyein, okulva Géczy István példáján. Mert ő a pályanyertes vígjáték írója, neki ajánlotta oda a Csokonai-kör bíráló-bizottsága egyhangulag a pályadíjat. És valószínű, hogy a Csokonai-kör-nyújtotta babért diadalról-diadalra vezérelti Géczy István darabja a többi magyar színpadunkon is. Géczy István, aki a *Gyimesi vadvirág*, *Ördög mátkája* stb. darabjaival a magyar színpad irók legkiválóbbja lett, a debreczeni premieren részt fog venni. A szép eredmény alkalmából örömmel üdvözljük a kijelölt uton egyre rohamosabban haladó Csokonai-kört, mely immáron a vidék legelső irodalmi köre lett.

Olcso Jókai. A nagy író egyik legszebb regényét, *A löcsei fehér asszony*-t hozza az *Olcso Jókai* március-sorozata. Az apróbb gyöngyszemek, a rövidebb lélegzetű novellák és regények sorozatát egy grandiózus alkotás szakítja meg, hogy az olcsóság és tetszetős forma könnyű szárnyain járja be széles ez országot. *A löcsei fehér asszony* Jókainak egyik legkedvencebb műve volt, melyben géniusza teljes fényben ragyog s melyet azzal fejezett be, hogy: „szinte fáj magamnak, mikor azt kell mondanom, hogy a történetnek vége”. Az ötkötetes regény az *Olcso Jókai* 13 számát foglalja el s 5 korona 20 fillér az ára.

Világkönyvtár. France Anatole a mai Franciaország egyik legkiválóbb szelleme. A tudás mély-séges misztériuma és az írásművészet ragyogó magasságai egyaránt az ő birodalma. „*A fehér kövön*” című munkája, melyet a Világkönyvtár márciusi kötetében most adtak ki Révaiék, a legszellemesebb társadalmi utópia. Három nagy kultúra találkozásában a könyvben: az antik világ, a mai társadalom és a jövő utópiája. France Anatole csodálatos tudással és szellemességgel tekint vissza a görög-római időkbe, a kereszténység kezdő ideibe, hogy rajtuk mérje egy elkövetkező társadalom lehetőségét és boldog berendezését. A kötet angol vászonkötésben 1 korona 90 fillérért minden könyvkereskedésben kapható.

— Az ezen rovatban felsorolt művek kaphatók Hegedüs és Sándor könyvkiadóhivatalában Kossuth-utca 11. szám.

A Szabad-Iskola hangversenyei.

A „Debreczeni Szemle” számára írta **Giabreaux**.

A Szabad-Iskola az elmúlt héten két nagyszabású hangversenyt rendezett. Az egyik a már megkezdett Beethoven-ciklus második előadása, a másik pedig az első népszerű hangverseny.

Debreczen zenei életének, amely az utóbbi években hatalmas lendületet vett, fontos tényezője ma már a Szabad-Iskola is. A zenei ismeretek terjesztése és népszerűsítése épp oly sullyal esik a latba, mint a hangversenyek rendezése. És a Szabad-Iskola kulturaterjesztő feladatát ezen a téren is

bámulatatos eredményekkel teljesíti. Az, hogy a zeneesztétikai előadásoknak figyelmes és megértő publikumot szerez, azt nem lehet eléggé méltányolni. Csak ott lehet igazi zenei élet, ahol az összhang az előadó művészek és a közönség közt megvan. Csak ott fejlődhet egészséges zenei kultúra, ahol az emberek magok is művelik a zenét és annak irodalmával, sajátosságaival behatóan foglalkoznak. Ezt az irányzatot segíti elő Debreczenben a Szabad-Iskola.

Csak rá kell mutatnunk a Beethoven-ciklus magas nivóju előadásaira, amelyen *Tüdös Kálmán* dr. városi t.-főorvos Beethoven műveinek kiváló kutatója és ismerője, a nagy zenegéniusz egész munkásságát felölelő tanulmányát mutatta be, az ő közvetlen, vonzó, a fegyelmet állandóan lekötő előadási modorában s ahol *W. Hammerstedt* János zenedei tanár művészi készsége illusztrálta Beethoven értelemvilágát.

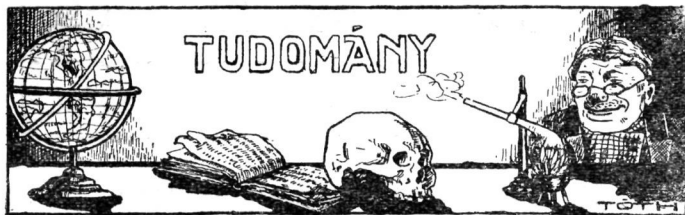
S ott van a népszerű hangverseny, amely a nép rétegébe beleviszi az érdeklődést a zeneművek iránt s amely — mint minden más előadása a Szabad-Iskolának — a közönség minden anyagi áldozata nélkül, ingyen juttatja azt azokhoz az ismeretekhez, amelyek a zeneművek megértéséhez szükségesek.

A folyó hó 14-én megtartott népszerű hangverseny iránt is oly nagyfokú érdeklődés nyilvánult meg, mint azt az eddigi előzmények után méltán várni lehetett. A közönség, amely érzi, hogy szórakozva értékes tudásra tesz szert, lelkes szívvel méltányolja a Szabad-Iskola vezetőségének buzgó működését. Diszes, nagy közönség tapsolt a bájos hölgy-gárdából összeállított szereplőknek. Egymásután jelentek meg a pódiumon *Gretzkó Ilona* és *Hegedüs Alice*, *Simonffy Irén*, *Rubinstein Erna*, *Tüdös Kata*, *Lusztig Erzsike*, *Szántó Magda*, *Freund Böske*, dr. *Eisler Mór* és *Fialka Sárka*, akik tehetségük legjavát áldozták a nemes célnak, megérdemelt sikert aratva.

A hangverseny műsorát megelőzte dr. *Szenes Zsigmond* orvosnak, a kiváló zeneismerőnek a zenei stílusokról irt rövid összefoglaló előadása, amelyet dr. *Kovács Gábor* jogtanár a Szabad-Iskola titkára olvasott fel.

A zeneismeretek iránti érdeklődés felköltése s a zenei műveltség széles körben való terjesztésére legalkalmasabb módon találta meg a hasonló irányu hangversenyek rendezésével a Szabad-Iskola.

Az ezen rovatban felsorolt zeneművek és szakönyvek kaphatók **Csáthy Ferencz**nél, Debreczen legrégebbi és legnagyobb zenemű kereskedésében (Piac-u. :.).

DEGENERÁCIÓ.

Tudjuk ugyanis, vagy legalább sejtjük, hogy körülbelül kik azok, akikről degenerált utódok várhatók, — milyen egyszerű volna azokat eltiltani a házasságtól, vagy legalább a szaporodástól!..... — De először is: ilyen módon valószínűleg *lényegesen* csökkenteni kellene a születéseket. Másodszor pedig a természet füttyül a valószínűségi számításokra és a valóságban soha, de

sohase lehet *egész bizonyossággal* megmondani előre, hogy valakinek az utódai degeneráltak lesznek-e; az igaz, hogy ritkábban, de mégis olykor a súlyosan degenerált, vagy a degenerálásra legalaposabban főkészült emberek — epilepsziások, alkoholisták, *avarié*-k — utódai is egészen kifogástalanok. És legvégül: az emberiség legnagyobb alakjainak legalább a fele kétségtelenül degenerált volt; mondjuk, hogy tíz millió közönséges *déséquilibré*-re esik egy Beethoven, minden öt millióra egy Nietzsche és minden millióra egy Verlaine... Ez már magában elég ahhoz, hogy az ember gondolkodóba eshessen: vajjon veszt-e az emberiség a degeneráltak folyószámláján, vagy jó üzletet csinál.

Nem szeretném, ha valaki félreértene: ez csak a degeneráltak házasságának *elillásáról* szól és eszemben sincs azt ajánlani, hogy olyanok szaporodjanak, akiknek az utódai valószínűleg gyöngé minőségűek lesznek.

AZ ELSŐ PILSÉNI RÉSZVÉNY SÖRFÖZDE

és a MÜNCHENI „SPATEN“-sörgyár ker. képviselője

Hajdu, Bihar, Szabolcs, Szatmár és Borsodvármegyék területére ugy hordós, mint üveges sörökben

Fischbein Jenő sórnagykereskedőnél

Debreczen, Hatvan-utca 30 szám alatt.

Fenti sörgyártmányok kimérve kaphatók Debreczenben a Piac- és Kossuth-utca sarkán levő

Pilseni sörház pincéje éttermében és sörosarnokában.

Gyógyárúk, vegyszerek, gummiárúk, köt-szerek, gazdasági és állatgyógyászati cikkek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszer
»» különlegességek. ««

Szabó Miklós

Debreczen, Piac-utca 19. sz. alatt
(volt Ranunkel házbán)

Rendelésszerűen készült, kész férfi, fiu és gyermekruha különlegességek állandóan raktáron.

Külön mértékszerűen
angol uri szabóság.

Helyi és megyei telefon 10—64

Legolcsóbb szabott árak minden darabon feltüntetve.

Györgyike drága gyermek.

Szinmű 3 felvonásban.

Mikár Ferencz	— — — —	Kassay Károly
Mikár Ferenczné	— — — —	Uty Gizella
Györgyike	} leányai	Vajda Ilonka
Anna		Papp Etel
Stefi		Császár Kamilla
Hübner Félix		Szilágyi Ernő
Tersánszky László	— — — —	Virányi Sándor
Glanz Hugó	— — — —	Bérczy Ernő
Pavlics Lóri	— — — —	Guti Sarolta
Ida, leánya	— — — —	Lakatos Ilona

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehérnemű. Női divat és szőnyeg áruház. Szabott árak. — Előzékeny kiszolgálás.

URANUS

SAS-UTCZA 2. SZ.
TELEFON 3—28.

SZINHÁZ

Igazg. tulajd.
SUCHAN REZSŐ.

E héten!

E héten!

SLÁGER CIKLUS!

I. sorozat. Szombaton és vasárnap március hó 18. és 19-én

MŰVESZET ÉS ÁRTATLANSÁG.

Szinmű 2 felv. násban. Duci hácsi alma. Vitagraph vigjáték. A csavargó alma. Életkép stb. stb.

II. sorozat. Hétfő, kedd, március 16. 17-én

RABLÓ LOVAG.

(Salon betyár.) Dráma 3 felvonásban. Azonkívül „Pathe“ ujdonságok.

III. sorozat. Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton, március hó 20., 21., 22 és 23-án A VÖRÖS FŐZSÁ. Szenzációs dráma 3 felvonásban. A kezek beszéde. Vitagraph dráma. Feleségének titka. Vitagraph vigjáték stb. stb.

Azonkívül minden műsorban a hét legszebb ujdonsággal természeti felv. humoros és ismeretterjesztő képek. Előadások hetköznap este pont 7-től.

Hajnal Mulató

Debreczen, Petőfi-tér 7. szám.

Igazgató-tulajdonos

HAJNAL GYULA.

Márciusi műsor.

Sisters Astrellas, Várdai Adél, Szép Erzsé, Várdai Ferike, Szép Rózsi, Marosi Mici, Kürti Rózsi, Zsámbeki Kísi, Zobel Elza, Sziklai Benő, Vass Feri, Farkas Pál.

Pattat Leo karmester.

Telefon 632. Alapított 1893 évben. Telefon 632.

HALMÁGYI

divatháza Debreczen, Piac-utca a főpostával szemben.

Meglepő szép ujdonságok

a tavaszi idénye megé keztek

Costümök Felöltők Pongyolák Blousok

30 kor.-tól. 20 kor.-tól. 19 kor.-tól. 80 kor.-tól.

a legfinomabb kivitelig, ugyszintén nagyraktár eredeti párisi és berlini modellekben.

Előzékeny, pontos kiszolgálás. Mérték osztály. Szolid, olcsó árak.

Viszontelárusítók kedvezményben részesülnek.

Gazdák Sütődéje Részvénytársaság.

Böszörményi-ut 17.

Telefon 924. sz.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy március 1-én az újonnan épült sütődémben az üzem megkezdjük, ahol a mai kor igényeinek és úgy hiegenikus, mint tisztasági szempontból a legmesszebbmenő kívánalmaknak megfelelőleg kizárólagosan csak házi, komlós (burgonya nélküli) kenyeret, valamint kiflit és zsemlet is sütünk és bérmiily mennyiségben házhoz is szállítjuk.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kéri a

Gazdák Sütődéje Részvénytársaság.

Igazgatóság:

Poroszlay László, elnök. Grosz Béla, alelnök. Mihalovits Jenő, Bálasi József, Dr. Gulyás István, Boros József, Fráter István, Benedek Zoltán, Grünberger Ignác.

Felügyelő-bizottság:

Dr. Tüdös Kálmán, elnök.

Takács Samu, Dr. Grünfeld Zsigmond, Vajda Henrik, Dr. Nagy Zoltán, ügyész. Jakobi Dániel, ügyvezető

Kitünő fehér sütemények.

Naponta kétszeri sütés.

A Pilseni sörházat

Debreczen! Első Takarékpénztár épületben, bejárat úgy a Piac-, mint a Kossuth-u. felől

Sternád Ferenc vette át.

Ebédre, vacsorákra abonemákat elfogad. Bankettek, társasvaosorákra, üszjeövetelekre: külön terem.

Étkezéseket házhoz hordással jutányosan elfogad.

A

Néptakarékpénztár m. sz.

Debreczen, Piac-utca 75. sz.

Felhívja az

iparosok, vasutasok, munkások

figyelmét arra, hogy a vámospérosi-ut mentén levő Czegléd-telepen 180 négyszögöles parcellák, a létai-uton 150 négyszögöles parcellák, a máv. gépjavitó műhely mellett, az Onossal-utoán 180 négyszögöles parcellák

HÁZHELYEKNEK

kedvező heti befizetések ellenében eladók.

Ékszer különlegességek!!!

Modern ékszerek művészi kivitelben készülnek

Vági István ÉKSZERÉSZ
MÜTERMÉBEN

Debreczen, Miklós-utca 5. szám.

Átalakítások és javítások legjobban eszközöltetnek.

Kiadó üzlethelyiségek és lakások!

Simonffy-utca 13. szám alatt épülő teljesen modern új házban május 1-re kiadó három üzlethelyiség elegáns portallal ellátva, raktárnak használható aszfaltozott pincével.

Ugyanott kiadó két másodemeleti, egyenként három szoba, nagy előszobából álló utcai erkélyes lakás a legmodernebben felszerelve. A fürdőszobában, konyhában télen-nyáron meleg és hideg víz használatlalt.

Házmaster, aki a központi fűtés- és melegvízfejlesztő kezeléséhez ért, illetve ezt vállalja, lehetőleg gépész-szerelő, vagy vasmunkás felvétetik.

Értekezni lehet a tulajdonossal, Egyház-tér 11. emelet, 1—2 óra között. — Telefon 450. sz.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy

Villamos favágó porszívó és parkettfényező

gépeinket a mai napon üzembe helyeztük és rendeléseket Doák Ferenoz-utoza 19. számú irodánkban, telefonon 967. vesztünk fel további intézkedésig. Áraink: 1 öl fa fűrészelve, aprítva és berakva a következő: 3 darabra vágva 5 kor., 4 darabra vágva 6 korona és 5 darabra vágva 7 korona. Öt öln felül a fenti árakból 10% engedményt, csupán fűrészelésnél pedig 20% engedményt nyújtunk. Egy méter-mázsa dorong és hasábos fa fűrészelve, aprítva és berakva 32 fillér, vargafa 36 fillér.

A Villamos Favágó, Porszívó és Parkettfényező Részvénytársaság Igazgatósága.

Tavaszi raglanok és öltönyök

óriási választékban és mesés olcsó árakban lehet vásárolni egyedül csak

Gerő Ernő

férfi-, flu- és gyermekruha

nagy áruházában, Debreczen piac-utca 41 sz.

1.

VII. 1912.

MEGHÍVÓ

A DEBRECZENI IPARTESTÜLETNEK
1912. évi március hó 24-én délelőtt 9 órakor saját dísztermében tartandó

TIZENHARMADIK ÉVI

RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Előjárósági jelentés az ipartestület 1911. évi működéséről.

2. A testület 1911. évi zárszámadásának betérjesztése; a számvizsgálók jelentése és határozathozatal a zárszámadás felett.

3. Az 1912. évi költségelőirányzat megállapítása.

4. 12 előjárósági rendes- és 18 póttag választása.

5. 3 számvizsgáló választása.

6. Esetleges indítványok.

Debreczen, 1912. évi január hó 25-én tartott előjáróság üléséből.

Dávidházy Kálmán,
ipartestületi elnök.

Zóna reggelhez és vacsorához naponta kapható a

== „Szent János sör“ ==

à la SALVATOR, friss csapolás egész nap a

**** MÁRKUS JENŐ ****

Dréher sörsarnoka összes helyiségekben.

**** Mindennap pompás malac tokány. ****

DEBRECZEN-BELVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR

== RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ==

intézeti helységét f. év május hó 1-étől

Piac-u. 51. sz. a. levő Csanak-ház I-ső emeletére helyezi át. o o o o o o o o o

DARVAS MIKSA

fűszer, csemege és gyarmatáru kereskedése

Debreczen, Teleki-u. 104. - Telefon 294.

Ajánlja dusan felszerelt fűszer

— és csemege üzletét. —

Saját pörkölésű kávé-különlegességeit.

A „Mercur“ összes rendszerű írógép vállalat
nem hirdet.

MEGHIVÓ.

A Nagymagyaralföldi Építő és Műszaki Részvénytársaság

1912. évi március hó 25-én, délután 3 órakor a társaság saját helyiségében (Debreczen, Hunyadi-u. 10.) tartandó

I. RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.**Napirend:**

1. Az igazgatóság jelentése az 1911. üzletéről.
  2. Az 1911. évi zárszámadás bemutatása és a nyereség felosztására nézve az igazgatóság javaslata.
  3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által megállapított évi mérlegről és a nyereség felosztásáról.
  4. Határozathozatal az előbbiekre felett és a felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére.
  5. A felügyelő-bizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása.
- Debreczen, 1912 március 9.

Az igazgatóság.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg a vonatkozó jelentésekkel együtt a társaság üzleti helyiségében (Hunyadi u. 10.) a hivatalos órák alatt f. évi március hó 15-től a t. c. részvényesek rendelkezésére áll.

A közgyűlésen szavazati joggal csak azon részvényesek bírnak, akik részvényeiket a közgyűlés előtt 8 nappal a társaság pénztáránál a még le nem járt szelvényekkel együtt letétbe helyezték. A letett részvényekről elismervény állíttatik ki, amely a közgyűlésen igazoló jegyül szolgál és amelynek alapján a szavazati jog gyakorolható. A szavazás jogát meghatalmazott által is lehet gyakorolni, de a meghatalmazott csak szavazásra jogosult részvényes lehet és csak egy meghatalmazást vállalhat.

Vagyon.**MÉRLEG-SZÁMLA.****Teher.**

Készpénz	345.06		Alaptőke	150000.—	
Értékpapír	300.—		Hitelezők	4358.94	
Ingatlan	121951.45		Jelzálogkölcson	80000.—	
Raktárhelyiség	6010.—		Elfogadványok	40000.—	
Anyagkészlet	60013.58		Folyószámlai tartozások	104060.16	
Felszerelések	7280.—		Adótartalék	3000.—	381419.10
Óvadékok	15000.—		Nyereség	14970.57	
Folyó számlai követelések	185489.58	396389.67			
		396389.67			396389.67

Költségek.**EREDMÉNY-SZÁMLA.****Jövedelmek.**

Üzleti költségek	7286.93		Házbér	433.32	
Alapítási költségek	9059.—		Építkezéseken elért jövedelem	51501.71	51935.03
Kamatok és jutalékok	9113.61				
Fizetések	6427.64				
Óvadék díjak	1393.50				
Munkabérek	3683.78	36964.46			
Nyereség	14970.57				
		51935.03			51935.03

Debreczen, 1911 december 31.

Molnár István, ügyvezető-igazgató.

Csoltkó Lajos, könyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Grósz Nagy Ferenc, alelnök. Muraközy László, elnök. Czira Endre, alelnök.
 Áberle Raimund, Dr. Fekete Lajos, Kovács László, Lukács Jenő, Mandel Lipót, Dr. Megyery Pál, Nagy Béla,
 Németh András, Oláh Géza, Tafler Ignác, Weiszmann Jakab.

Megvizsgálta és rendben találta:

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Kanovich László, fb.-tag.
 Dr. Csath Sándor, fb.-tag.

Rónay Jenő, fb.-tag.
 Gömöri Elek, fb.-tag.

Sántha Ferenc, fb.-tag.
 Dr. Váradl Ödön, fb.-tag.